

oponentský posudek diplomního projektu

Filip Zdvořák - doplnění zástavby v ulici Na Valech v Litoměřicích

vedoucí práce: Prof. Ing. arch. Hana Seho

oponent: MgA. Jan Světlík

Svoje hodnocení bych si pro zjednodušení dovolil rozdělit na dvě části.

Část první - pohled na model - celkový koncept staveb a městských prostor, urbanismus návrhu

Celý projekt se skládá ze tří staveb umístěných v oboustranné uliční proluce. Respektive jižní strana ulice je skutečně stávající proluka a severní strana je prázdná plocha poloviny městského bloku, po obou stranách ukončená ulicemi kolmými na hlavní, projektem dostavovanou ulici.

Stavba polyfunkčního domu na severní straně ulice návrhu, označená jako objekt A, je 5ti podlažní modernistický městský palác s výraznou římsou nad parterem a dominantními pásy lodžii v posledních dvou obytných patrech. Umístění i velikost této stavby je velice citlivá. Nový palác mírně ustupuje od uliční fronty a nechává obě navazující stávající klasicistní stavby po obou stranách - neorenesanční budovu Okresního soudu a budovu Německé lidové banky - v ulici „vládnout“, tedy ponechává pohledově exponovaná obě jejich nároží. To je, domnívám se, velmi správně. Tento palác nevyplňuje délku celého bloku, ale jen přibližně část levých tří pětin délky bloku (při pohledu z ulice Na Valech), čímž uvolňuje průhled na romantickou činžovní vilu ve Veitově ulici - také to považuji za chvályhodné.

Protější strana projektu, tedy jižní strana ulice Na Valech, je pojednána do jisté míry inverzně, tedy stavby tvoří průčelí jen po stranách, tedy bočním ulicím - Dvořákově a Veitově. Obě stavby navazují na vedlejší levý a pravý blok přímo - nejsou od nich odděleny ulicemi a nevytvářejí naproti severně umístěnému městskému paláci souvislé průčelí. Jejich uliční fronta je přerušena zeleným nádvořím, od ulice odděleným závojem obloukové kolonády, která ulici artikuluje - odděluje chodník v uliční čáře. Zadní strana tohoto nádvoří je kamenná zeď s průchody do prostorů „parkánu“ a za ní městská hradba - toto stávající vrstvení městských zdí se přidáním kolonády ještě posiluje.

Také půdorysné řešení navržených staveb je dobré, domyšlené až do prostorů pro tříděný odpad, kočárkárny a skladů pro jízdní kola. Byty mají zdařilé dispozice, je myšleno na pobytové terasy, lodžie a balkony. Jsou zohledněny průhledy na věže města. Snad drobnou výhradu bych měl k řešení stropů pod lodžii (objekt A), které vynášejí obvodovou stěnu bytů: „Isokorb“, tedy nosník s přerušením tepelného mostu, je takovým univerzálním zaklínadlem studentů architektury, ale v tomto případě by to bylo řešení velice drahé - pokud vůbec reálné. Také, skoro bych řekl tradičně, jsou poddimenzované prostory pro technologie. Vzduch z garáží, pokud je veden na střechu, nemá být bytovým objektem

„tlačen“ - kvůli nebezpečí netěsností, které třeba časem vzniknou, ale má být odtahován podtlakem - tedy střešní jednotkou. A střešní jednotka změní tvář stavby.

Kdybych měl skončit svoje hodnocení zde, nezbývalo by mi, než Filipovi Zdvořákovi navrhnout velkou jedničku - pokud by šlo o územní studii, Filipův návrh by byl bezpochyby kandidátem na vítězství v architektonické soutěži. Ale jak víme, urbanistické a půdorysné řešení jsou jen části návrhu, byť zásadní.

Část druhá - pohled člověka procházejícího se po ulici Na Valech v Litoměřicích

Pokouším se představit si, že se Filipův projekt zrealizoval. Jdu ulicí Na Valech a prohlížím si jednu stavbu za druhou a dorazím na místo diplomního projektu. Dívám se na stavbu okresního soudu na jedné straně a na Německou lidovou banku na straně druhé, průhledem po pravé straně Filipova paláce vidím tu hezkou německou útulnou činžovní vilu... Kompozice staveb je krásná, včetně jejího doplnění Filipovým projektem - ale domnívám se, že tektonicky to, co přináší Filip do těchto prostor, prostě zdaleka nedosahuje kvality staveb, které stojí kolem. A opravdu mi nejde o míru zdobnosti. Ještě u „severního“ paláce (objektu A) vnímám nějakou snahu o tektonickou práci. Objekt působí lehce - i když nerozumím tomu, proč to právě tady má být modernistická krabice - proč mezi dvě stavby s opulentními mansardami nedáme něco, co s nimi bude lépe souznít? Ale dejme tomu, že to bude příjemný kontrast - nakonec stavba oběma sousedům zdařile ustupuje v linii průčelí, jak už jsem zmiňoval. Dejme tomu, že to dnes „moc neumíme“ a že římsa a mansarda jsou opravdu těžká témata - dejme tomu, že je oprávněná Filipova obava, aby to neskončilo kýčem - rozumím. Tedy ten palác, část A, bych ještě v jeho modernistické lehkosti lomené klasickým motivem kanelovaných sloupů přijal - nakonec je to sám o sobě esteticky hezký objekt. Jižní část komplexu bych zase uznal díky parteru s oblouky. Ale obě fasády nad parterem obou menších jižních staveb, objektu B a především objektu C, jsou podle mého názoru nedodělané - nezbyl čas? Domnívám se, že to jednoduše nejsou fasády pro toto skvělé místo. Návaznost korunní římsy objektu B na vedlejší klasickou stavbu a nároží objektu C považuji za nejhorší momenty celé práce. Nesouzní s okolím, ani se nijak krásně nevymezují, není to ani Loos, ani Gaudí, ani nic jiného, co na co bychom se do Litoměřic jeli podívat - zkrátka jsou to jen plochy s okny potřebných velikostí, které mohly být kdekoliv jinde a nikomu by neudělaly radost.

Mám-li navrhnout celkové hodnocení - vnímám kladně především důkladné pochopení místa a jeho souvislostí a to, jakou obecnou odpovědí návrh je. Urbanisticky považuji návrh za vynikající. Bydlení a pracovní prostory budou patrně velice příjemné. Městské prostory, které vznikají, budou krásné a živé. Kompozice nově navržených staveb s jejich okolím je citlivá. Severní palác je i architektonicky zdařilý. Tímto Filip Zdvořák prokazuje, že jeho práce má být přijata.

Práce s tektonikou fasád ale není podřadným zdobením, není ničím, na co nám může nebo nemusí zbýt čas. Je zásadní součástí práce architekta, bez které nikdy nic opravdu nádherného nebude vznikat! Ve tváři staveb se zrcadlí charakter a priority společnosti, která je staví. Kéž je toto konstruktivně kritické hodnocení Filipovi mementem a povzbuzením k většímu soustředění a úsilí při komponování na „koncových rovinkách“ jeho dalších projektů, kdy je potřeba vyrovnat se s nedostatkem času a sil a ve prospěch kvality doběhnout až do cíle.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnocení známkou B.

V Liberci 30.1.2023

Jan Světlík

